

ERDELYI MAGYARÁG

Felelős szerkesztő:
Kádár Miklós

Független politikai napilap, megjelenik mindennap. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea, Piața Mihai Viteazul 4.

Ára 1 lej

V. évfolyam 4 sz

1936 január 4.

Szombat

Olaszország az esős évszakban is folytatja a háborút

Diadalmenetben vitték végig az abesszinek az olasz pilóták levágott fejeit Harrar uccáin

Róma, január 2.

Victor Emanuel olasz király az új év alkalmából üdvözlő táviratot küldött a Keletafrikában harcoló olasz csapatoknak.

Csak most érkezett híre Rómába annak, hogy a karácsonyi ünnepek alatt véres harcok színhelye volt mind a két front. Az olasz veszteségszísza 44 európai és 8 benszüllött halott, a sebesültek száma pedig 16 európai és 10 benszüllött.

A déli fronton is heves harcok voltak. Ugyancsak római jelentés számol be arról, hogy az olasz kormány deviza- és valuta államtitkárságot létesített. Egyébként a pénzügyi helyzet mindenütt nehéz. A megtorló intézkedések még Franciaországra is hatással vannak.

Párisi jelentések szerint több gyár és nagyüzem kénytelen volt beszüntetni a munkát és alkalmazottait elbocsátani, mert a megtorló intézkedések életbeléptetése óta az összes rendelések elmaradtak.

Egy hatalmas francia pénzügyi intézet kénytelen volt fizetési haladékot kérni, mert a megtorlások következtében nincs megfelelő fedezete.

Páris, január 2.

A Havas iroda tudósítója már kedden reggel beszámolt arról, hogy az olasz repülő a Szomáli fronton Dolo város bombázása közben tönkrebombázták a svéd Vörös Kereszt szolgálat kórházát, amelynél számos beteg lelta halálát, de megsebesült a Vörös Kereszt szolgálat svéd vezetője is.

A londoni Morning Post mai számában megjelent az olasz keletafrikai hadvezetőség egy nyilatkozata, amelyben tisztázni szeretné magát a vádak alól — meglehetősen gyengén. A nyilatkozat szerint a város bombázására azért volt szükség, hogy megfenyegezzék a lakoságot, mely a város mellett lezuhant két olasz repülőgép pilótáit elfogta, lefejezte és a levágott fejeiket diadalmenetben vitték végig Harrar uccáin. Hozzáteszi az olasz jelentés, hogy az olasz repülőgépek nem céloztak a Vörös-Kereszt kórházra, de az abesszinek régi taktikája, hogy sátraikra vörös keresztet festenek. — Erről Olaszország egyébként már jelentést tett a Népszövetségnek.

London, január 2.

A „Morning Post” harctéri tudósítója

beszámol arról, hogy az esős évszak beállta rohamosan közeledik Abessziniában, ami tudvalevőleg minden hadműveletet lehetlenné tesz.

A lap egyébként úgy értesül, hogy a keletafrikai olasz hadvezetőség erre tekintettel siettetni akarja a hadműveleteket és még az esőzés beállta előtt döntő győzelmet szeretne kicsikarni, legalább a déli fronton. A megindítandó támadás célja Harrar elfoglalása lenne, hogy ezzel az Addis Abebába irányuló vasuti szállításokat megakadályozhassák.

A lap végül megjegyzi, hogy a cél elérésére az utóbbi időben ismét nagyobb létszámú csapatokat indítottak Olaszországból Keletafrikába.

Az Exchange Telegraph haditudósítója az északi harcterről jelenti, hogy ott az olasz légijáratok tevékenységet fejtenek ki és bombázásaikkal igyekeznek meggátolni az abesszin csapattestek egyesülését.

A keletafrikai olasz vezérkar egyik tagja a haditudósító előtt jelentette, hogy az olasz hadsereg az esős évszak beállta után is táborban marad. Az abesszinia özvíz-szerű eső — mondotta a vezérkari tiszt — bizonyára ártani fog az ujonnan épült utaknak, csapataink azonban tovább folytatják a hadműveleteket.

A haditudósító hozzáteszi információ-jához, hogy az esős időszak tulajdonkép-

pen csak májusban kezdődik meg és eltart egés zsepteemberig. Mindebből pedig azt a következtetést vonja le, hogy a háború akár egy évig is elhúzódhat.

Róma, január 2.

Igen érdekes az a hír, amely a londoni lapokban látott napvilágot. A jelentés arról szól, hogy az egyik legnagyobb biztosító intézet a Lloyd a Földközi tengeren történő szállítások háborus biztosítási díját 100 schillingenként 5 schillingről 3 schilling és 4 pennyre szállította le.

A „Daily Telegraph”, amelynek kapcsolatai Eden lord angol külügyminiszterrel közismertek, azt írja, hogy a Lloyd ezen vállalkozása nagyon előre fogja segíteni a közvélemény megnyugtatóját, mert ezzel jelet mutatott annak, hogy nem fenyeget háborus veszedelem.

Washington, január 2.

Roosevelt elnök tárgyalásra hívta meg Hull külügyi államtitkárát és a vezető politikusokat, akikkel a semlegességi kérdést tárgyalta meg. Terv szerint január közepe táján törvényjavaslatot terjesztenek be az amerikai törvényhozásba, ahol javasolni fogják, hogy Roosevelt elnöknek adjanak szabadkezet a semlegesség kérdésében és a megtorló intézkedések elrendelése vagy megszüntetése körül.

A gazdasági fellendülés jegyében kell megkezdennünk az újévet

— mondotta az uralkodó az újévi fogadás során

Bucuresti, január 2.

Az uralkodó Újév napjára Bucurestibe érkezett és a királyi palotában fogadta a tisztelgő küldöttséget. A kormány képviselőiben Tatarescu miniszterelnök és a fővárosban tartózkodó miniszterek jelentek meg. A miniszterelnök üdvözölte az uralkodót, aki válaszolt az újévi üdvözlésre. Hangzottatta hogy az új esztendőnek a gazda-

sági fellendülés jegyében kell indulnia. — Felhívta a kormányt arra, hogy kövessen el mindent a földművelés, az ipar és kereskedelem fejlesztésére, és hogy enyhítsen a nép bajain.

Az üdvözlés után diszebed volt, amelyen az uralkodó Tatarescu miniszterelnököt és kíséretét vendégül látta.

Az újévi nagy tombola 14. száma

Elejti a kormány Roman Valer ipartörvény tervezetét

Egy parlamenti bizottság teljesen átalakítja a javaslatot

Bucuresti, január 2.

A bucuresti „Argus” jól informált köréből fontos értesüléseket szerzett az ipari és kereskedelmi szakkeresetségről szóló törvényjavaslat elejtéséről. Mint emlékeztet, Roman Valer dr. munkaügyi államtitkár olyan törvényjavaslatot készített, amelyben erősen kidomborodott a nacionalista irányzat, de ezenkívül teljesen átalakította volna az ország ipari, kereskedelmi szaktestületeit, szakoktatását, új feltételekhez akarta kötni a különböző szakmai foglalkozásokat és általában nagy terheket rótt volna az ipari, kereskedelmi társadalomra, valamint az alkalmazottakra.

Roman Valer dr. a nyugati államokban lévő kereskedelmi és ipari törvények egyes részeit is igyekezett átültetni hozzánk, — hogy emelje az ipar és kereskedelem szellemi színvonalát és bizonyos foglalkozási kategóriákat egységesen csoportosítson. — Az államtitkár a parlamentáris elv szem előtt tartásával elhatározta, hogy teljes hozzászólási szabadságot eszközöl ki a kormánynál, mert maga is tudni akarja, vajon az érdekeltek helyeslik-e az ő elgondolását.

Annakidején úgy nyilatkozott, hogy az esetben, ha az érdekelt testületek, szervezetek, egyesületek, képviselők ellenzik az

ő törvényjavaslatát, úgy hajlandó azt megváltoztatni.

Köztudomásu, hogy nemcsak Erdélyben, Bucovinában, Basarábiában, hanem a régió legregőbb ipari szervezetekben is a legerősebb ellentállásra talált a törvényjavaslat s nagyon kevés érdekképviselet helyeselte ezt a javaslatot, amely tehát nem nyerte meg az ország többségének támogatását.

Az erős tiltakozás hatása alatt — írja az Argus — a Tatarescu kormány elhatározta, hogy ezt a törvényjavaslatot nem terjeszti a parlament elé, hanem teljesen átalakítja. Speciális parlamenti bizottságot küldenek ki, amely az átdolgozást végrehajtja és ha módosított alakjában megnyeri az ország összes szakmai testületeinek és szervezeteinek hozzájárulását, akkor terjesztik a képviselőház és a szenátus elé. Ez a fordulat nagy feltűnést kelt ipari és kereskedelmi körökben is.

— Ha fáradt és izgatott, ha a hasban feszülés érzése kinozza és gyakori félelemérzetben szenved, akkor igyék reggelenként éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez megszünteti az emésztési zavarok okait, csökkenti a mérges bégázfeljődést s elhárítja a vértódulásokat. Az orvosok ajánlják.

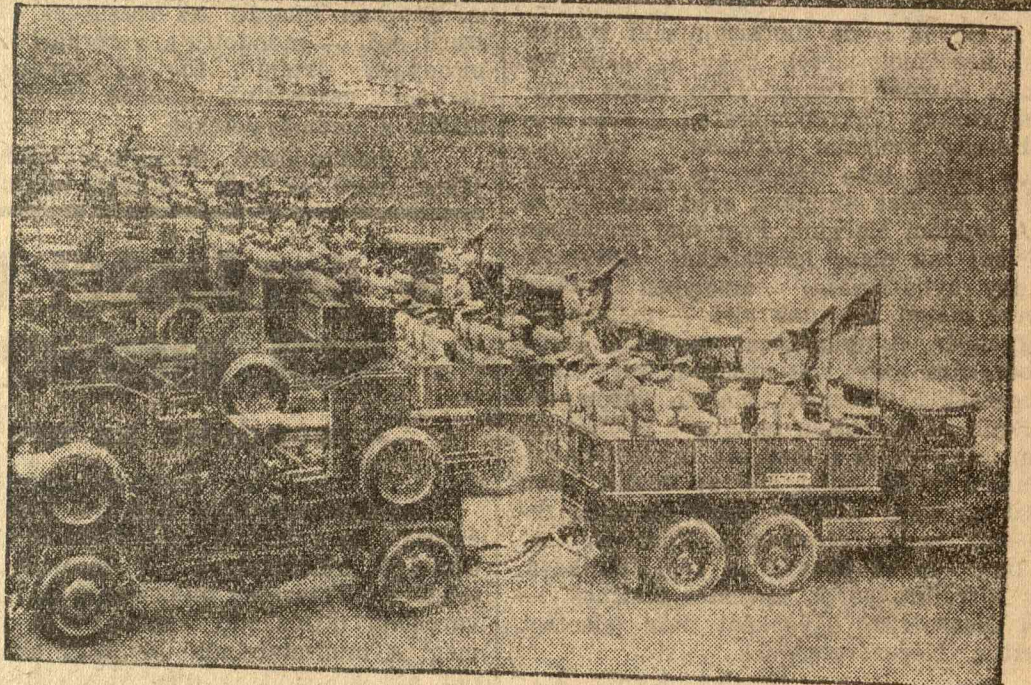
Mi ujság Marghitán?

Nagy siker mellett tartotta előadásait a marghitai református egyház Megi-uk, hogy a helyi református egyház nagy karácsonyi előadásra készül. Az előadást szokotlanul nagy érdeklődés előzte meg, mert már a próbákról ítélve előre is tudható volt a siker. A feltevésszerű igaznak bizonyult, mert a szereplők egytől-egyig tehetségük legjavát adták a nagyszámu közönségnek. A közönség sokáig ünnepelte a ref. egyház működő gárdáját, mely a „Csók a pusztán” c. vígjáték bemutatásával olyan nagy sikert aratott, hogy rég nem volt marghitai műkedve-öknek ilyen nagy sikere. A szereplők közül ki kell emelnünk Wilhelm Bözke, Asók Sári, Steiner Miklós és Feiföldi Gézát, de a legnagyobb sikert mégis a rendező Kulcsár Ius tanítónő aratta.

Buzával telt székér ráesett egy ahtami emberre, aki borzalmas kínok között lészen vedett. A napokban Pop Constantin abrami kishiró házában több vendég volt és egész estig együtt ivott a társaság. Este felé már többen indultak haza, de Pop Constantin, aki látta, hogy a sógora nagyon be van rugva, felültette szekerére és ő is együtt ment a sógorával, nehogy annak az uton valami baja essék. A részeg Pop az ugyancsak részeg sógorával együtt ült a szekérbe, de Cohan község körül a lovak megbotlottak valamiben, és a szekér felborult. Pop Constantin pedig olyan szerencsétlenül esett a szekér alá, hogy a szekér löcse a nyakcsigolyáját törte el. Pop Constantin halála nagy részvétet keltett az egész faluban. Ő volt a kishiró és egy óta a legnagyobb pontossággal teljesítette kötelességét.

Két Sarvazai gazdálkodót tartóztatott le a pieri csendőrség, akiket falopáson értek. A Békési testvérek sarvazai gazdálkodók Marghitán voltak bent a hetivásáron

terményt eladni. Amikor hazaértek, nem tudni hogyan határozták magukat el, de az ugynevezett gazdák erdejében találták őket, amidőn nagyobb mennyiségű fát pakoltak a szekérre. A kerülő előbb felszólította őket hogy menjenek be vele a csendőrségre, de amikor ezt megtagadták, verekedésre került a sor, amiből az erdőkerülő került ki győztesként, aki a lovakat behajtotta Pier község csendőrségére, ahol letartóztatták a két gazdálkodót. Az eset annál is inkább nagy szenzációt keltett a környéken, mivel a Békési testvérek egyike a leggazdagabb gazdálkodók.

Gyakorlatozik a hawaii motoros tűzértség

Az a feszültség, amely a Távol-Keleten uralkodik, közelről érinti az Egyesült Államokat is. Az Egyesült Államoknak a Csendes Óceánon levő legerősebb stratégiai pontján, a Hawaii-szigeteken legutóbb nagyszabásu hadgyakorlatot tartott a modern, motoros tűzértség.

Kivágandó és összegyűjtendő

Igazoló szelvény.

Aki 30 szelvényt összegyűjt, az résztvehet az újévi tombolán

1935. december—1936. január

Öngyilkos lett egy 21 éves salontai soffőr

Salonta, január 2.

Megdöbbszörített öngyilkosság tartja izgalomban Salonta közönségét. Nagy István 21 éves soffőr lakásán megmérgezte magát és reménytelen állapotban szállították a kórházba.

Nagy István már nem először akart megválni az élettől, eddigi kísérletei azonban nem jártak „sikerrel”. Most azonban igen nagymennyiségű mérget vett be és bár már két napja ápolják a kórházban, állapota mindaddig nem javult és alig hiszik, hogy sikerül megmenteni az életnek.

Az előzményekből ítélve, Nagy István nyomorában követte el tettét. A fiatallembert munkája közben több baleset érte, így keze és lába eltört.

Kérje minden olvasónk az „Erdélyi Magyarság” 1936. évi naptárát a bizományostól. Ara 5 lei!

35 éves korában meggyógyítottak egy vakon született nőt

London, január 2.

Rendkívül érdekes orvosi eset foglalkoztatja az angol lapokat. Madge Brower 35 éves lánynak, aki születése óta vak volt, 12 műtétet visszaadták a látását. A lány akit megszabadítottak vakságától, kijelentette, hogy az emberek arcát sokkal színyábnak találta, mint képzelte. Csak a virágok olyanok, amilyenek az illathól és tapintásból elképzelte.

Időjárás

Élénkebb szél, több helyen eső, a hegyeken esetleg havazás. Keleten a hőmérséklet csökken kissé.

Fontos tudnivalók az 1936. évi adóvallomások benyújtására nézve

Nem minden adóvallomást kell benyújtani januárban

Bucuresti, január 2.

A pénzügyminisztériumban már javában folynak az előkészületek az új adókiróly munkálatokra. Tekintettel arra, hogy egyenesadótörvényt 1935-ben ismét módosították, az adókirovési munkálatok is úrök lesznek 1936-ban, mint voltak 1935-ben. Az új adókirovési utasítások valószínűleg január első napjaiban kerülnek nyilvánosságra. Hír szerint azon eddigi szokástól erősen, nem minden adóvallomást kell januárban beadni.

Az ingatlanadónál levonásba hozható zálogterhek, valamint a szuperkvótánál onásba hozható váltóhitelkötelezettségek yében a vallomásokat csak áprilisban kell idni. A többi adóvallomást januárban, ruárban és márciusban kell beadni. A g meg nem adóztatott kereskedők, ipások és szabadfoglalkozásuk január 31-ig telesnek az évi adóvallomásukat megtenni, nagyvállalatok február 28-ig, míg a résznyársaságok legkésőbb március 31-ig.

A jelzálogkölcsonnel kapcsolatos terheknek az adóköteles jövedelméből való

csökkentése iránti kéréseket bélyegnélküli április elseje és május 15-e között kell majd benyújtani, akár az adóhivatalhoz, akár a pénzügyigazgatóságokhoz. A pénzügyminisztérium fel fogja hívni a kiadandó utasításokban az érdekeltek figyelmét arra, hogy mindazok az adózók, akik az előírt határidőn belül nem nyújtják be a tehercsökkentés iránti kérésüket, véglegesen elvesztik ezt a jogot, mert a módosított adótörvény értelmében közigazgatási úton nem lehet többé igényelni az ingatlanokra bekebelezett tartozásokkal járó kötelezettségeknek az adóalapból való levonását.

Az új házaknál, amelyek csak a hadfelszerelési adót fizetik, ugyancsak április elseje és május 15-ike között kell majd beadni a tehercsökkentés iránti kéréseket.

Az osztályozás alapján adózó kereskedők (patenta fixa), valamint azok az adózók, akiknek csak egyféle jövedelmük van és a helyzetük 1935 óta nem változott. — azonkívül arra sincs joguk, hogy 1936-ban kisebb adót fizessenek, nem kötelesek adóvallomást beadni.

Újabb angolelleses tüntetések Kairóban

Több ezer főnyi diákság követelte Egyiptom teljes függetlenségét

Kairó, január 2.

Egyiptom fővárosában, az újév első pján ismét heves angolelleses tüntetések szódtak le. Több ezer főnyi egyetemi lgitató vonult fel a város főbb utvonalaín „Le Angliával”, „Egyiptom az egyiptolakké” felkiáltásokkal Egyiptom teljes függetlenségét és az angol-egyiptomi szerzős életbeléptetését követelték. A tüntetés ánylag rendben folyt le, zavargásokra

nem kerül sor.

Sokkal fenyegetőbb azonban ennél. — hogy a gizehi egyetem diáksága — több ezer ifju — a késő esti órákban utra kelt Kairó felé. Attól tartanak, hogy a mindenre elszánt diákok zavargásokat szitnak a városban. Ezért nagyszámu rendőrség indult el a város határaitra, hogy a tüntető menetnek a városba való bevonulását megakadályozza.

Felmondják a Resita bányászai a kollektiv szerződést

Béremelést, lakbérpótlékot és failletményt követelnek a munkások

Anina, január 2.

A Resita-művek aninai bányászai gyűst tartottak, amelyen foglalkoztak az utóbbi időben tapasztalt áremelkedésekkel és elatározták, hogy felmondják a kollektiv bér szerződésüket, amelynek érvénve 1936 január 31-én jár le. A bányamunkások az új kollektiv szerződésben 15—35 százalékos éremelést, lakbérpótlékot és failletményt

igényelnek. A kollektiv szerződés felmondásáról értesítették a timisoarai munkaügyi vezérfelügyelőséget is, amelyhez eluittatják a bányászok emlékiratát és az új kollektiv szerződés tervezetét. Az új szerződés megkötésére irányuló tárgyalások még ezen a héten megkezdődnek és ha nem vezetnek eredményre, akkor az ügy a bucurestii semmitőszék elé kerül, amely február elején tartja meg a tárgyalást.

Kettős szerelmi tragédia Bécsben

Nem politikai gyilkosság áldozata lett az osztrák hazafias ifjuság alvezére

Bécs január 2.

Schmiedt Ottó bécsi főiskolai hallgató és Jndorfer Mária, egy osztrák állami tisztvise 5 fiatal leánya tegnap este egyik bécsi nagy zállodában szobát béreltek, majd morfiurnal megmérgezték magukat és ma reggel oltan találták meg mindkettőjüket. A kettős öngyilkosság összefüggésben áll Walchars Miksa tanító, a bécsi Heimatschiitz ifjusági alvezére ellen elkövetett merénylettel, akit vasárnap éjszaka, amikor hazafelé tartott, öt

revolverlövessel megsebesítettek. Schmidt és Walchars ugyanannak a leánynak udvaroltak és emiatt több ízben összeszólalkoztak. Schmiedtet ismerősei azzal gyanusították az utóbbi napokban, hogy a Walchars elleni merénylet nem politikai természetű és azt valószínűleg ő követte el. A gyanúsítás miatt a fiatalember annyira elkeseredett, hogy rábeszélte a leányt és közösen határozták el az öngyilkosságot.

Amin Simleul-Silvaniein mulatnak...

Simleul Silvaniei január 2.

A karácsonyi és újévi jókívánságokat tartalmazó üdvözlő levelek és képeslapok között érdekes leveleket kézbesített az elmúlt napokban a posta. A tréfás levélíró több címre a következő tartalmu levelet küldte: T. C. Ezennel értesítjük, hogy a Párisban székelő és a világ minden részét beutazó állatkertünkben egy önhöz hasonló diszpédány kimult. Amennyiben önnek sok tapasztalatra és műveltségre van szüksége, az igazgatóság egyhangulag önt méltónak találta ezen hely betöltésére és felkéri, — hogy azt mielőbb elfoglalni sziveskedjék. Tisztelettel: a Nemzetközi Állatkert Igazgatósága.

A levélíró — megállapítás szerint csak postabélyegre több száz lejt adott ki. Okosabb lett volna karácsonyi ajándékba szegényeknek adni ezt a pénzt.

Kigyulladt a bordeauxi rádió studioja

Bordeaux, január 2.

A bordeaux-i rádióleadó studiojában Szilveszter éjszakáján tűz pusztított, mely az egész berendezést tönkretette. Emberéletben nem esett kár, de az anyagi kár igen nagy.

RÁDIÓMŰSOR

PENTEK

Bucuresti: 13: Lemezek. 13,45: Tőzsde. Sport. 13,55: Lemezek. 14,15: Hírek. 14,35: Lemezek. 18: Rádiózenekar. 19: Felolvasás. 20: Hírek. 20,15: Felolvasás. 20,35: Közvetítés az Operaházból. 23,45: Hírek külföldre. 23,55: Hírek. 24: Lemezek.

Budapest: 7,45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 11,20: Felolvasás. 12,10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. 13: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 13,05: Cigányzene. 13,30: Hírek. 14,20: Pontos időjelzés. 14,30: Szalonzene. 15,40: Hírek. 17,10: Diákfélóra. 18: Kazacsay Tibor előadása. 18,30: Sceft-Dobis László dr. előadása. 19: A Rákospalotai Szabadság Dalkör és a Budai Szabadság Dalkör műsora. 20: Gál László dr. előadása. 20,30: Rácz Aladár cimbalmozik. 20,55: Nadányi Zoltán verseiből ad elő Kowách Ernő. 21,15: Sport közlemények. 21,25: Hanglemezek. 21,50: Külügyi negyedóra. 22,20: Hírek. 22,40: Az Operaházból alakult zenekar. 23,10: Ottlik György dr. francianyelvű előadása. 24,10: Cigányzene. 1,05: Hírek.

SZOMBAT

Bucuresti: 13: Lemezek. 13,45: Tőzsde. Sport. 13,55: Lemezek. 14,15: Hírek. 14,35: Lemezek. 18: Dinicu-zenekar. 19: Felolvasás. 20: Hírek. 20,15: Lemezek. 21: Jazz. 21,30: Hírek. 22,25: Ermeler Rudolf fuvolázik. 23,10: Vendég-lői zene. 23,45: Hírek külföldre. 23,55: Hírek. 24: Vendég-lői zene.

Budapest: 7,45: Torna, utána hanglemezek. 11: Hírek. 11,20: Felolvasás. 12,10: Nemzetközi vizjelzőszolgálat. 13: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 13,05: Simenszky Valéria zongorázik. 13,40: Hírek. 14: A 2. honvédegyalozezred zenekara. 14,20: Pontos időjelzés. 15,40: Hírek. 17,10: Kósa János mesél. 17,45: Pontos időjelzés. 18: Hanglemezek. 19,35: Mit üzen a rádió? 19,05: Lakatos Árpád saxofonozik. 19,30: Kovács Sándorné előadása. 19,55: Cigányzene. 21: Hangjátékelőadása a Studio-ban. 22,20: Hírek. 22,40: Jazz. 23,10: Időjárásjelentés. 23,45: Hanglemezek. 1,05: Hírek.

3 oldal

"ERDELYI MAGYARSÁG"

1936 január 4.

Alomkirálynő

— Társadalmi regény — 17

Lázasan dolgozott.

Az öregasszony, akit a házvezetésre felvett, gyakran fejcsóválva állapította meg, hogy az ebéd még este is azon módon érintetlenül áll az asztalon, ahogy behozta.

Sven Burglund két hétig szakadatlanul dolgozott a képen, míg végre elkészült és amikor készen volt, boldog meglepődöttséggel állott meg a kép előtt.

Igen, ilyen volt az a tündérleány, akit a szálloda terrasán látott, így él benne azóta is.

De csak rövid ideig tudott munkájában gyönyörködni. A képről a kép eredetije jutott eszébe és ismét belemélyedt tépelődéseibe.

Még három napot töltött Taorminában. Mindennapos vendége volt a szállodának. A portás már tudta, miért jön és minden reggel azzal fogadta, hogy nincs levele. Végül már szegyezte megkérdezni, csak addig forgolódott a portásfülke körül, amíg a portás észrevette. Ha aztán sem szólt semmit, akkor szomorúan távozott.

Végül már nem bírta tovább a meddő várakozást. Gyors elhatározással összecsomagolt és hazautazott Stockholmba.

HETEDIK FEJEZET

Károly Gusztáv nagyherceg az összeomlásig egy kisebb német fejedelemség uralkodója volt. A háború után ő is elvesztette trónját, mint annyi fejedelemtársa. Addig csendes bölcsességgel kormányozta népét és egyszerű szívélyes modorával megnyerte mindenki szeretetét. A nép rajongott érte és az angyali jószág nagyhercegnőért. Inkább külső körülményeknek volt tulajdonítható, hogy az általános felfordulásban ő sem kerülhetett el sorsát, — mert a veszített háború valósággal rákényszerítette a hercegség népét a trónfosztásra...

De azért ez a trónfosztás nem játszódott le olyan tragikusan, mint ahogy az ember gondolná.

A végzetes napon küldöttség jelent meg a nagyhercegi palotában és a legudvariasabban feltárta a helyzetet. Szinte bocsánatot kérve könyörgött a nagyhercegnek, hogy a helyzetre való tekintettel írja alá a lemondási okmányt.

A herceg, aki a legjobb lelkiismerete szerint mindig csak a népe javán munkálkodott, keserű szívvel engedelmeskedett. A küldöttség a legudvariasabb formában felajánlotta, hogy maradjon az országban és egyelőre, míg az első viharok elmúlnak, — költözzék az ország egy távolabbi pontjára fekvő vadászkastélyába, ahová kíséretét is elviheti.

A nagyherceg azonban nem akart többé az országban maradni és ugyanakkor, amikor többi fejedelemtársa igyekeztek a veszített trónért minél nagyobb kártérítést kicsikarni, Károly Gusztáv a legszűkebb értelemben vett családi birtokon kívül semmit sem fogadott el „hálátlan” országától.

Több hónapos bolyongás után Stockholmban telepedett meg. Itt kezdte meg új életét.

Feleségével, egyetlen lánykájával, a megfogyott kíséretből megmaradt egyetlen udvarhölgyével, Lindenfels bárónővel, adjutánsával, Berghof ezredessel és néhány helyes családdal, akik gazdáikat ide is követték.

A nagyherceg kedélye az összeomlás óta sokat szenvedett. Azóta pedig, hogy minijárt a stockholmi tartózkodás első hónapjaiban régi, hűséges híveitársát is elvesztette, teljesen elzárkózott az emberek elől és csak gyönyörűen fejlődő lányának élt.

(Folyt. köv.)

4. oldal. "ERDELYI MAGYARSÁG" 1936. január 4.

Hány napot dolgoznak 1936-ban?

366 napból a tisztviselők 253, a tanárok 207, a földművelők mindössze 137 napot dolgoznak

Bucuresti, január 2.

Az „Argus” rendkívül érdekes statisztikai kimutatást közöl arról, hány napot dolgoznak egy évben a romániai tisztviselők, tanárok és mezőgazdák. A kimutatás szerint a következő 1936-ik évben 52 vasárnapon kívül 27 ünnepnap is van. Ezek együttesen az év 21 százalékát töltik ki: 287 munkanap lesz az elkövetkező évben, — vagyis egy hónapra átlag 24 munkanap esik.

A tisztviselők ezenfelül legalább három napot nem dolgoznak, ünnepközi szünetek címén. Ehhez járul mintegy 14 napos karácsonyi és húsvéti vakáció és 26 napos nyári pihenő szabadság, úgy, hogy a tisztviselők az elkövetkező évben 253 napot fognak dolgozni.

A tanárok helyzete még kedvezőbb, — amennyiben a nagy nyári szünet és a közbeeső iskolai vakáció levonásával részükre mindössze 207 munkanap marad. Még ke-

vesebbet dolgozik a mezőgazda. Tavasz március 1—május 15, nyáron június augusztus 1 és ősszel szeptember 1 és cember 1 között, a különböző ünnepnapok levonásával összesen 137 napig dolgoznak földesgazdák. Ennyi idő áll rendelkezésükre ahhoz, hogy 14 millió hektáron szántsa vessenek és arassanak. Végeredményben tisztviselő a munkaidő 69, tanárok 56, parasztek 38 százalékát dolgozzák át.

Az Argus összehasonlításképpen amerikaiakra hivatkozik. Amerikában 52 vasárnapon kívül egy-egy húsvéti karácsonyi ünnepnap, valamint 4 nem ünnep van, összesen tehát 58 ünnepnap. Amerikai statisztika szerint az amerikai év alatt annyit dolgozik mint két francia, három francia, 8 lengyel és 14 kínai.

Az amerikai és román munkateljesítmények közötti összehasonlítást elmulaszták megcsinálni.

Fogadási láz Marghita környékén

Sulyos szerencsétlenséggel végződött a fogadás

Rázuhan a nehéz vasajtó a csizmadiára, aki félkézzel akarta azt felemelni

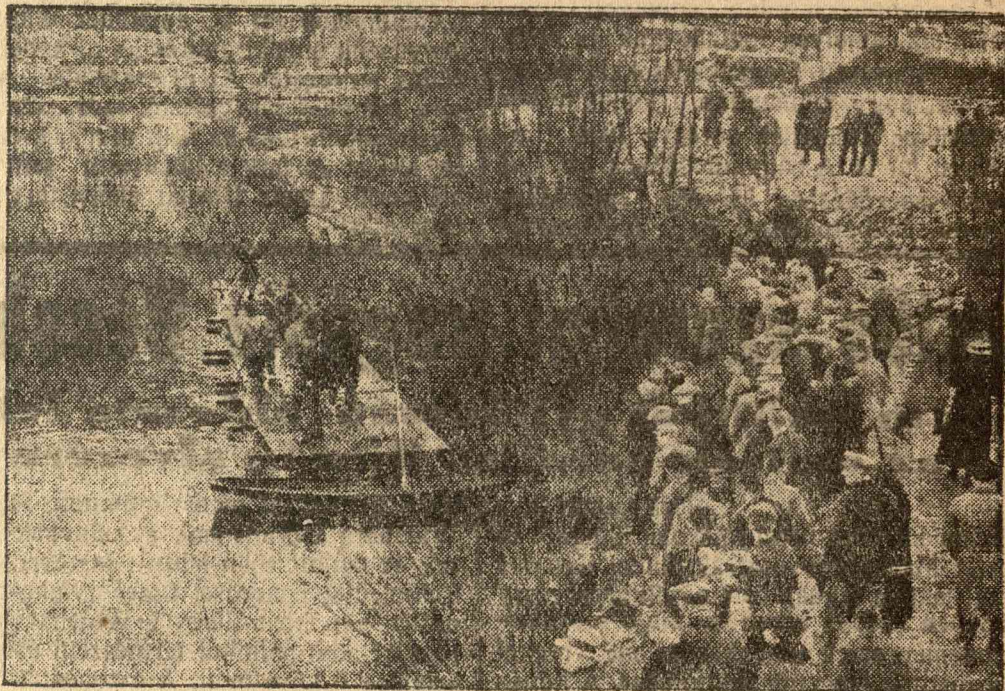
Marghita, január 2.

Pár nappal ezelőtt adtunk hírt arról, hogy Buduslő községben egy névnap estéjén jöttek össze a falubeli módosabb gazdálkodók és azon az estéjén B. I. ottani gazdálkodó fogadott, hogy 100 lejért megenné a saját kutyáját is. A vicces társaság nem gondolván arra, hogy B. I. szavát betartja, fogadott vele, de nagy volt a meglepetés, amikor B. I. kutyáját megsütötte és azt meg is ette.

Az undorító fogadkozásról még most is beszélnek az egész környéken, de még el sem mult a híre, újabb fogadás történt a Buduslauhoz közelfekvő Ottamani községben, amelynek egy sulyosan sebesült ember lett az áldozata.

Vasárnap délután többen voltak a talosak Ottamaniban. Matya Péter szalmaterem mester borpincéjében és már javában gáltak, amikor a jókedvű társaságból Holgás József csizmadia mester kilépett mutogatván nagy erejét, fogadásból vállalkozott, hogy félkézzel leemelje a pinceajtót, ami vasból van. Holgás szalmaterem is váltotta, de abban a pillanatban, amikor a hatalmas vasajtót lerántotta, Holgásra esett és maga alá temette. A jövő vendégek tudták csak kelleme helyzetéből kimenteni.

Holgás állapota sulyos, de nem életveszélyes.

Keresik a thüringiai katasztrófa áldozatait

A karácsonyesti németországi katasztrófa áldozatai közül többen a 7 méter mélységű folyóba zuhantak és ott lelték halálukat. Amentőszolgálat kompon keresi a holttesteket.

Kik nyertek a tombolán?

Az ötödik 100 nyeremény

Negyszáz olvasónk részesült eddig a karácsonyi tombola meglepetéseiben. Ezuttal az ötödik 100 ajándéknyeremény szerencsés számaint közöljük az alábbiakban.

Két méter tűzifát nyert: 2120 3468 5661.

Malacot nyert: 1202 9101 4341.

Likőrszervizt nyert: 8494 9178 776.

Boros-szervizt nyert: 7846 8473 8008 3771.

Kompót-szervizt nyert: 9217 5165 2730.

Kölni-pudert nyert: 3354 5012 162 5703 912 8434 8016.

Szappangarnitúrát nyert: 5871, 3444, 4687 524 411 7159.

Női bőrridikult nyert: 2847 5968 529, 1084 7873.

Férfi bőrlevéltárcát nyert: 1519 3349, 1531 3167.

Pullovert nyert: 4428 5566 7570 919.

Cigaretta-tárcát nyert: 2125, 3010 4796 4062 2261 3165.

Aprópénztárcát nyert: 7900 3190 1902, 5188 601.

Három kanál-villát nyert: 5777 2781, 2161 4931 4431 3277 2868.

Férfikeztyűt nyert: 3192 5919 2871, 4768 3372 5006.

Női keztyűt nyert: 3373 4426 4799 588 7564 5976 5185 699.

Ruhakefét nyert: 8326 5166 769 5301 921.

5 kg. lisztet nyert: 9121 945 2179 3536 8459 7779 754 4623 1961 251 4082.

Töltőtoll-garnitúrát nyert: 4993, 2041, 2460 852 8419 2898 7745 5161 249 1918.

A nyereményeket kiadóhivatalunk továbbítja. Itt közöljük, hogy a szelvények mindenhol beérkeztek, így Tasnad és Odorheiu is részt vesz a tombolában.

Vizkereszt napján szigorított munkaszünet

Oradea, január 2.

A rendőrség közli, hogy hétfőn, Vizkereszt napján szigorított munkaszünet van. Az üzletek zárva tartandók, műhelyek, gyárak nem dolgozhatnak. Vasárnap este általános zenetiltalom, tehát a színház és mozik sem tarthatnak előadást.

Hitler újévi beszéde

Berlin, január 2.

Hitler Adolf, az újév alkalmából szöveget intézett a német nemzeti szociálista párthoz. Kijelentette Hitler hogy az 1936-os esztendő is a múlt évek szellemében akarja megkezdeni és folytatni és azt akarja, hogy a német birodalom ne szűnjék meg az európai kultúra és fegyelem (?) védőbástyája lenni a bolsevista veszéllyel szemben.

Kijelentette még Hitler, hogy Német ország összes szomszédaival szemben békét akar és az országban is a béke szellemében szeretne kormányozni.

Ítélet előtt a Stavisky-per

Páris, január 2.

A nagyszabású Stavisky per, amely már közel három hónapja tart, befejezéshez közeledik. Szilveszter napján a főügyész befejezte vádbeszédét, amelyben a fővádott Guebime bankigazgató szigorú megbüntetését kérte. Két vádlott, Camille Aymard és Paul Lévy újságírók ellen elejtette a vádat.

A mai napon a védőbeszéd hangzott el, amelyek azonban valószínűleg még holnap is tartanak. Egy két napon belül kihirdetik az ítéletet.

Nagyszabású deviza-csempészet Olaszországban

Milánó, január 2.

A hatóságok óriási aranyú deviza csempészetet leplezett le. Eddig 27 embert tartóztatott le, akik tagjai voltak a deviza-csempész bandának. A banda székhelye — Triest volt.

Felrobbant egy gyógyszergyár

Pádú, január 2.

Pádúban egy gyógyszergyár felrobbant. A borzalmas robbanásnak halálos áldozata is van. Egy asszony meghalt, míg 18-an súlyosan megsebesültek.

Kiránduló társaság kellemetlen szilveszteri kalandja

Páris, január 2.

Prevent mellett a hegységben különös baleset történt Szilveszter éjjelén. Szerencsére nem történt katasztrófa de a véletlenül mult hogy negyven ember nem vesztette életét. Két hegycsúcsot óriási mélység fölött magasvasut köt össze. Egy negyven tagból álló kiránduló társaság Szilveszter este két kosárban foglalt helyet, hogy átmenjen a mélység felett. Pontosan a közepén voltak amikor a vontató kötelek elszakadtak és a negyven ember halálos rémületben ott maradt függve az acélsodronyon. Hét teljes órán át kellett ott állniok, fagyban és nagy hőses közepette. Végre 7 órai megfeszített munka után sikerült annyira megjavítani a pályát, hogy a negyven ember minden baj nélkül ért a túlsó oldalra.

5. oldal "ERDELYI MAGYARSÁG"

1936 január 4.

Maniu Dobrescu visszavételét követeli

A volt bucurestii főpolgármester hivei Lupu ellen fordultak

Bucuresti, január 2.

Dobrescu főpolgármesternek a demokratikus erők összpontosítási szándékai körül keletkezett mozgalom mind szélesebb hullámokat ver. A nemzeti parasztpárt fővárosi tagozatából kizárt Dobrescu mellett most Maniu Gyula foglalt igen erős állást és követeli, hogy a nemzeti parasztpárt végrehajtó bizottsága azonnal revidálja állásfoglalását Dobrescuval szemben és vegye vissza őt a párt kötelékébe.

Maniu erélyes közbelépése óriási szenzációként hatott és Dobrescu hivei ennek hatása alatt elhatározták, hogy Lupu ellen brosurát adnak ki, amelyben leleplezik Lupu egész politikai múltját.

A „Tempo” értesülése szerint Goga képviselőtében Thoma találkozást kért Cantacuzino tábornoktól, Goga pártjának a volt vasgárdistákkal nacionalista alapon való egyesülése érdekében.

Ugyancsak tárgyalnak egy új lap megindítása érdekében, amely már a legközelebbi napokban meg fog jelenni.

Nagy feltűnést keltett az is, hogy a nemzeti keresztény párt a pótválasztásokra huszezer darab választási cédulát rendelt és osztott ki a parasztok között, amelyen választási jelként a horogkereszt szerepel.

Üstöt és zsidó imaköpenyt lopott egy cigány,

mert meg akart fürödni

Oradea, január 2.

A rendőrség letartóztatta Szűcs János cigányt, akinél egy rézezüstöt és egy zsidó imaköpenyt találtak. A vallatás során a cigány azt mondotta, hogy az üstöt és az imaköpenyt nem lopta, hanem „szerezte” s

azért volt szüksége rá, mert

az üstben meg akart fürödni és az imaköpenyben meg akart fürölködni.

A rendőrség a cigányt meséje ellenére átadja az ügyészségnek.

Letartóztatták a Timisoara melletti kettős rablógyilkosság áldozatainak cselédjét

Csaknem az egész megyére kiterjesztették a nyomozást

Timisoara, január 2.

A rendőrség nagy eréllyel folytatja a nyomozást a Timisoara melletti kettős rablógyilkosság ügyében. Mint megírtuk, ismeretlen tettesek 15 fejszeecsapással megölték Lenhardt Keresztély jómódu gazdálkodót s feleségét, sőt fiukkal is végezni akartak, aki azonban egy a karján ejtett súlyos sebarán megmenekült a haláltól. Ugyancsak a fiu lármázta fel a szomszédokat is, de mire segítség érkezett, a bestiális rablógyilkosok zsákmányukkal — 40 lejjel elmene-
kültek.

A tegnapi nap folyamán a rendőri bizottság ismét kiszállt a helyszínre és több házkutatást tartott. Az eredmény azonban nem hozták nyilvánosságra. Kihallgatta a rendőrség Lepedatu Máriát, a meggyilkolt házaspár cselédjét, aki a gyilkosság idején a lakással szomszédos konyhában aludt és állítólag semmit sem hallott. Mivel a leány szerepe igen gyanúsnak látszik — bár állhatatosan tagad, — a csendőrség őrizetbe vette.

A nyomozást különben a szomszédos községekre is kiterjesztették.

Árörágítanak a pékek

Nem tartják be a maximális árakat

A városhoz több panasz érkezett arról, hogy a pékek nem tartják be a maximális árakat. Dr. Bleda polgármester most szigorú utasítást adott Fildan Józsefnek,

hogy a maximális árakat szigorúan ellenőrizték és az árörágítók ellen tegyék folyamatba a kihágási eljárást.

Anyakönyvi számok 1935.-ről

Az anyakönyvi hivatal most készítette el a szokásos évvégi statisztikát a város 1935 évi népesedési változásairól. A statisztika szerint

az 1935-ben a születések száma 1279 volt, ebből 73-an halva születtek. A halálozások száma 1547 volt, azaz

341-gyel több, mint a születéseké.

A házasságkötések száma javuló tendenciát mutat az előző évekhez képest. 836 házaspár kötött házasságot az anyakönyvi hivatalban. Ezzel szemben a törvényszék 76 jogerős válást mondott ki.

Felakasztotta magát egy cubulcuti leány

A cubulcuti csendőrség jelentette az ügyészségnek, hogy Barna Eszter 25 éves leány csüörtök délelőtt 10 órakor felakasz

totta magát. Tettének oka ismeretlen. Az ügyészség megadta a temetési engedélyt.

Titokzatos haláleset egy bihormegyei községben

A hidiseli csendőrség telefonon jelentette az ügyészségnek, hogy Carti Anna hidiseli asszony váratlanul és gyanus körülmények között halt meg. A szűkszavú telefonjelentés még csak annyit említ meg,

hogy az asszonyt ezelőtt két héttel bordatöréssel ápolták, azonban nem tudták megállapítani azt sem, hogy a bordatörést mitől kapta. Az ügyészség a titokzatos haláleset ügyében elrendelte a vizsgálatot.

Merénylet az eszt rádió ellen a köztársasági elnök beszéde közben

Kovnóból jelentik: Az eszt köztársasági elnök újév napján beszédet mondott, amelyben arról beszélt, hogy népszavazásnak kell döntenie az új választások kiírásáról. Amikor a köztársasági elnök a de-

cemberi szabadsághősökről kezdett beszélni a közvetítés hirtelen megszakadt. A vizsgálat megállapította hogy merénylet, — valószínűleg a szabadsághősök hívei vágták el a mikrofon drótjait.

Viz alá kerül az angol királyi kastély?

Az angol áradás óráról-órára növekszik. A Windsor kastélyt is árvízveszedelem fenyegeti. Az ár már el is érte a kastély portási házának falait. Eton, a híres egyetemi várost is árvízkatasztrófa fenye-

geti. A Themse völgyében a villák lakói pánikszerűen menekülnek a hatalmas tömegű víz elől. Hidak omlanak össze, épületeket sodor el a víz és földcsuszamlások borzalmas pusztításokat végeznek.

Pazar díszletekkel, kitűnő társulattal, január 7-én ismét megnyílnak a magyar színház kapui

Tizenhat prózai és operett ujdonság Szabadkay József műsorán

Január 7-én Oradeán új színigazgató mutatkozik be társulatával. A színigazgató, aki becsületes hittel és lelkes akarással lép át a nagymultu színház küszöbét, csak Oradeán ismeretlen. Több mint 25 éves színigazgatói múlt áll mögötte, telve sikerrel és azzal a becsületes elvégzett munkatudattal, amellyel kevés szingagat dicsekedhetik Erdélyben.

Szabadkay József, a satumarei színház igazgatója kezdi meg ezen a napon vendégjátékát s egyetlen célja bebizonyítani a város színházlátogató közönségének, hogy társulata, de ő személyében is, minden tá-

mogatást megérdemel és méltó lesz arra a bizalomra, amelyet a város vezetősége, a Magyar Párt, valamint a közönség már eleve előlegezett.

Szabadkay József hűséges segítőtársa és munkatársa Parlaghy Lajos, akit külön jól ismer a közönség ahoz, hogy külön méltatásra szorulna.

Szabadkay József társulatának január 7-én történő bemutatkozása első állomása annak a régen óhajtott törekvésnek, hogy Oradea és Satumare városokat egy egészséges és megalapozott színi-kerületté szervezzék, hogy ezáltal a magyar színi kultúra-

nak ismét arra a piedesztáljára kerüljön, a melyet megérdemel és amelyre multja is kötelezi.

A színház kapuinak közeli megnyitását nagy lelkesedés előzi meg. A lapok színházi rovatára felhívjuk a közönség figyelmét, ahol hű tükrét találja annak a serényen folyó előkészületeknek amely sok sikert látott falak között megindult. — Hiszünk, hogy az oradeai közönség, amely mindig lelkesedett a színészetért, ezt a lelkes és becsületes színészgárdát azzal a buzgó szeretettel fogadja, mint amilyen lelkesedéssel ők hozzájuk jönnek.

Heti m sor:

Kedden este 9 órakor: premier. "Három ember a hóban". György Pál — Békeffy István óriási sikerű operett ujdonsága, a budapesti Király-színház legnagyobb sikere. Tillap Ilona, Vargha Ilia, Paluc Vilma, Horváth László, Tarnay József, Lukács Ede Szabadkay Miklós Szabados Árpád és Kovács Dezső főléptével. Rendes helyárrakkal.

Szerdán délután 5 órakor: Aki mer, az nyer. Operett ujdonság Nagyon olcsó helyárrakkal.

Szerdán este 9 órakor a Katholikus Körben operett premier: A nóta vége. 13 és 20 lejes helyárrakkal.

Csüörtökön délután 5 órakor: Lengyelvér.

Csüörtökön este 9 órakor: Három ember a hóban.

Szombaton délután 5 órakor: Nápolyi kaland.

Szombaton este 9 órakor: nagy premier: Érettségi. Fodor László világsikerű vigjáték ujdonsága.

Vasárnap délután 3 órakor: Csunya lány.

Vasárnap délután 6 órakor: Érettségi.

Vasárnap este 9 órakor: operett premier. Szeressük egymást.

Hétfőn este 9 órakor: Szeressük egymást.

A hét összes előadásaira jegyek már válthatók péntektől kezdődőleg naponta délelőtt 11—1-ig és délután 4—7-ig.

Mozgósínházak műsora

Apollo: Kocavadász.

Forum: A vörös szultán.

Heimann: Vihar a Sárga tengeren.

Omnia: A fehér ló.

APROHIRDETESEK

Uj esztendő jelégére levél van a kiadóban.

Butorozott szoba előszobával, egyszobás konyhas lakás kiadó. Str. Ciordas 41. 4085

Perfektül főzni tudó bejáró szakácsnő ki diétás főzést is érti felvétetik. Cim a kiadói hivatalban. 4083

Használt puha olmot bármilyen mennyiségben vesz Bozsák sodronygyár, str. D. Cantemir 57. 4084

Déutánra 8 éves kisleány mellé románnul tudó kisasszonyt felveszek. Cim a kiadóban. 4082

Nyomdai tanuló leány felvétetik. Jelentkezni a kiadói hivatalban.

Makulatura újságpapír kapható nagyban és kicsinyben Pásztor Ede papíráruházában, Oradea, Piata Mihai Viteazul 4.

3 szobás fürdőszobás lakás — esztendő butorozva, — azonnalra kiadó. Str. Densuianu 19. 4032

Elveszett hétfőn délután 5—6 óra között a Regele Ferdinand uton egy cscmagban 6 darab ezüst nyelű kés P. J. monogrammal. A becsületes megtaláló adja be a kiadói hivatalban, hol illő jutalomban részesül. 4090

Jókarban levő ház sürgősen eladó. Értekezni Piata Bisericei No. 3-A. 4092

PÁSZTOR-NYOMDA. ORADEA
Telefon: 380.

"ERDELYI MAGYARSÁG"
6 oldal. 1936 január 4.